

■ วันเพ็ญ แก้วสกุล
wanpen@nationgroup.com

ทิศทางการพัฒนากำลังคนของภาคการศึกษาภาคอุตสาหกรรมในช่วงที่ผ่านมาทำงานสอดคล้องกันมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต บ้างก็เปิดเวทีหารือระหว่างผู้บริหารหลักสูตรกับผู้ประกอบการธุรกิจเพื่อปรับจนแนวคิดและมองถึงโอกาสร่วมกับบริษัท “ผู้ผลิต” (บัณฑิต) กับ “ภาคธุรกิจ” ที่เป็นผู้ใช้บัณฑิตโดยตรง นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรอีกจำนวนมากไม่น้อยที่เปิดการเรียนการสอนโดยได้รับแรงผลักดันจากภาคธุรกิจโดยตรงที่สะท้อนถึง “ความต้องการ” และ “ทักษะของบัณฑิต” ที่คาดหวัง

การนำร่องเปิด 4 หลักสูตรเทคโนโลยีเพื่ออนาคต โดยสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง (ไทยเอสที) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ร่วมกันผลักดันความร่วมมือกับ 7 สถาบันการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งในขับเคลื่อนและพัฒนากำลังคนในสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของประเทศไทย ประกอบด้วย หลักสูตรวิศวกรรมเพื่อการเกษตร (การปรับปรุงพันธุ์พืช การผลิตพันธุ์พืช และเมล็ดพันธุ์) หลักสูตรเทคโนโลยีชีวภาพและพันธุวิศวกรรม และหลักสูตรเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ซึ่งทั้ง 4 หลักสูตรนำร่องในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์สร้างกำลังคนแล้ว ยังได้รับการยอมรับจากผู้ประกอบการธุรกิจที่ “เลี้ยงผล” ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพของบุคลากรรุ่นใหม่ในอีก 4 ปีข้างหน้า

Bioprocess Engineering และ Biopharmaceutical Engineering อาชีพแห่งอนาคตที่ภาคธุรกิจด้านเวชภัณฑ์ต้องการตัวเป็นอย่างมาก เฉพาะ Bioprocess Engineering วันนี้มีเพียงไม่กี่คน 10 คนในประเทศไทย หรือ ในกรณีของนักปรับปรุงพันธุ์พืช วันนี้แม้จะมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดสอน แต่ท่ามกลางการเติบโตของอุตสาหกรรมเกษตรของไทยในเวทีโลกก็พบว่า ยังมีความต้องการบุคลากรที่เชี่ยวชาญทางด้านนี้เข้าไปร่วมงานอีกเป็นจำนวนมาก รวมถึงทิศทางการลงทุนของประเทศไทยที่ใช้งบประมาณลงทุนเป็นจำนวนมากกับการพัฒนาระบบขนส่งซึ่งต้องการบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีรถไฟฟ้าและรถไฟความเร็วสูงเข้ามาเสริมเพิ่ม

ในช่วง 1-2 ปีที่ผ่านมาได้มีการหารือถึงการพัฒนากลยุทธ์ระดับมหาวิทยาลัยที่เปิดขึ้นมารองรับกับการพัฒนาประเทศ แต่ก็พบว่ากระบวนการในการพัฒนาแต่ละหลักสูตรขึ้นเมื่อนั้นต้องใช้เวลา 1-2 ปีเป็นอย่างน้อย แนวทางที่จะทำให้อ

เร็วขึ้นได้ก็คือความร่วมมือกับแต่ละมหาวิทยาลัยที่ได้มีการเปิดสอนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนแล้ว ที่สุดท้ายนำร่องด้วย 4 หลักสูตรนำร่อง “ศ.ดร.วิมล สุระก่าพล” ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง (THAIST) เปิดเผย และว่า การผลักดัน 4 หลักสูตรเทคโนโลยีเพื่ออนาคตในครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนากำลังคน และยกระดับคุณภาพงานวิจัยในระดับประเทศโดยเล็งเห็นว่าควรมีหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศไทย

หลักสูตรเทคโนโลยีรถไฟฟ้าและรถไฟความเร็วสูง เริ่มเปิดการเรียนการสอนภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2556 โดยวาง

สรุปได้ว่าผู้ที่เรียนจบทางสายนี้อย่างไรก็ตาม เป็นที่ต้องการของตลาด

ข้อมูลในส่วนของเอกชนผู้ให้บริการระบบขนส่งก็เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้อง โดย **ชวตฉัตร วรณสถิต** หัวหน้าวิศวกรฝ่ายปฏิบัติการ บริษัทรถไฟทางกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บอกถึงสถานการณ์ของความต้องการกับบุคลากรในสายอาชีพนี้ว่ามีโอกาสสูงมาก เฉพาะในสายวิศวกรด้านระบบขนส่งยังมีความต้องการมากกว่า 5,000 ตำแหน่ง ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่มีการเปิดหลักสูตรวิศวกรรมขนส่งทางรางขึ้นมา

หลักสูตรนวัตกรรมเพื่อการเกษตร การปรับปรุงพันธุ์พืช และการผลิตพันธุ์พืชและเมล็ดพันธุ์ เป็นหนึ่งในหลักสูตรที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากเด็กรุ่นใหม่

“หลักสูตรที่ดีต้องมองจากอาชีพเป็นตัวตั้ง จากนั้นค่อยเอาเนื้อหาทางวิชาการตอบใจห้อย เพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านขึ้นมา”

4 กอตรหัส หลักสูตร เทคโนโลยีเพื่ออนาคต

เป้าหมายผลิตวิศวกรผู้เชี่ยวชาญเพื่อรองรับโครงการก่อสร้างระบบรถไฟฟ้ามหานคร รถไฟความเร็วสูง และรถไฟรางคู่ขึ้นมา

ศ.ดร.สุชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) ซึ่งว่า ประเทศไทยยังขาดแคลนวิศวกรในสาขาอื่นอีกมาก รวมไปถึงสาขาอื่นๆ โดยเฉพาะวิศวกรในด้านขนส่งสร้างรางต้องมีพื้นฐานด้านเครื่องกล ไฟฟ้ากำลัง วิศวกรด้านโทรคมนาคม (ระบบอัตโนมัติ-สัญญาณ) และ Mechatronics ที่ต้องมีควมรู้เรื่องอู่มองค์อย่างไรก็ตาม

โดยพิจารณาถึงโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และการได้งานทำ โดย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน วางเป้าหมายการผลิตนักปรับปรุงพันธุ์พืช ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ “ครัวไทยสู่ครัวโลก” และ “ความมั่นคงทางอาหารของไทย”

“ในความเห็นส่วนตัวมองว่า หลักสูตรที่ดีต้องมองจากอาชีพเป็นตัวตั้ง จากนั้นค่อยเอาเนื้อหาทางวิชาการตอบใจห้อย เพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านขึ้นมา ซึ่งโครงการนี้ เป็นโครงการที่ดี เริ่มจากการมอง

หาว่ามีหลักสูตรใดบ้างที่สนองตอบการพัฒนาของประเทศ แต่สิ่งที่อยากฝากไว้ก็คือ อยากเห็นความยั่งยืนของการสนับสนุนจากภาครัฐ อาทิ งบประมาณ เป็นต้น” **รศ.ดร.วุฒิชัย กบิลกาญจน์** อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นคนว่า และว่า สำหรับ เกษตรศาสตร์ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตร โดยได้มีการพัฒนาหลักสูตรด้านการเกษตรมาก่อนหน้านี้

จากวงสนทนาที่ประกอบด้วย ดร.ธีรยุทธ ตูจันดา ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ รศ.ดร.อนุรุท บุญประกอบ คณบดีเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.เอนา ศิลปะพันธุ์ รองกรรมการผู้จัดการบริหาร ฝ่ายวิจัยและพัฒนา บริษัทซีพี เมล็ดพันธุ์ จำกัด ดร.ทวีศักดิ์ ภู่อภากร กรรมการผู้จัดการ บริษัท สวีทซีดี จำกัด และ ดร.ประเสริฐ ก้องเกียรติงาม ผู้จัดการฝ่ายวิจัยและพัฒนา บริษัท อีสด์เวสต์ซีดี จำกัด ก็ได้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ

ปัญหาการเกษตรตอนนี้เป็นเกษตรกรรมส่วนใหญ่ในกลุ่มผู้สูงวัย เฉลี่ยอายุประมาณ 57 ปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ โลกร้อน ฝนตกไม่เป็นไปตามฤดูกาล อย่างไรก็ดีจากข้อมูลที่ระบุว่า ในปี 2030 ประชากรจะเพิ่มเป็น 8,000 ล้านคน สะท้อนถึงอนาคตการเกษตรของประเทศไทยว่ายังดีอยู่ และประเทศไทยสามารถเป็นครัวของโลกได้ เพียงเกษตรกรรมไทยต้องปรับเปลี่ยน ทั้งตัวเกษตรกรรุ่นใหม่การเกษตรที่นำเครื่องจักรและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาสนับสนุน มีระบบการบริหารจัดการที่ดี การศึกษาตลาดล่วงหน้า เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีอีก 2 หลักสูตรภายใต้โครงการนำร่องครั้งนี้ก็คือ หลักสูตรเทคโนโลยีชีวภาพและพันธุวิศวกรรม และ หลักสูตรเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ ที่ดำเนินการสอนโดย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) วัตถุประสงค์เพื่อผลิตผู้เชี่ยวชาญเข้าสู่อุตสาหกรรม และลดต้นทุนด้านวิชาชีพวัตถุ และมองไกลถึงการยกระดับเพื่อก้าวสู่ศูนย์กลางการผลิตวัสดุชีวภาพของภูมิภาคเอเชีย และ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความเข้าใจด้านวิศวกรรมหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ

รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) เปิดเผยถึงการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาบุคลากรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีว่า ทั้ง 4 หลักสูตรมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ในส่วนระบบรางที่ชัดเจนรัฐบาลมีการลงทุนเพิ่มในส่วนนี้เป็นจำนวนมากในขณะที่ยังขาดกำลังคนมาสนับสนุน การพัฒนาหุ่นยนต์ก็เช่นกัน เป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีทั้ง 4 ด้าน อยู่ที่ต้องการพัฒนา Productivity ของประเทศไทยในภาพรวม

จากการเริ่มต้นใน 4 หลักสูตรนำร่อง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) ที่ทำงานร่วมกับกับ 7 สถาบัน ได้แก่ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ม.ก.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม และวิทยาลัยเทคนิคนครปฐม ในลำดับต่อไป ยังมองถึงการขยายผลทั้ง “หลักสูตร” และ “มหาวิทยาลัย” เครือข่าย เพื่อตอบโจทย์ความยั่งยืนของการพัฒนาบุคลากรแห่งอนาคต

วุฒิชัย กบิลกาญจน์

ศักรินทร์ ภูมิรัตน